

Кафедра туризму та економіки підприємства

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри туризму та економіки
підприємства

Людмила БЕЗУГЛА _____

«25» жовтня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ
(СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, ВОЛОНТЕРСЬКИЙ)»**

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм і рекреація
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	«Туризм»
Спеціалізації	-
Статус	Вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Термін викладання	4-й семестр, 7 чверть
Мова викладання	українська

Викладач: к.геол.н., доцент кафедри туризму та економіки підприємства
Герасименко Т.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм (соціальний, інклюзивний, волонтерський)» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Туризм». Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. туризму та економіки підприємства. Д.: НТУ «ДП», 2024. 17 с.

Розробниця: к.геол.н., доцент кафедри туризму та економіки підприємства Герасименко Т.В.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 242 Туризм і рекреація (242 Туризм) (протокол №3 від 25.10.2024 р.).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	6
6.1. Шкали.....	6
6.2. Засоби та процедури	6
6.3. Критерії	8
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	13
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців комплексного розуміння специфіки спеціалізованого туризму, зокрема соціального, інклюзивного та волонтерського, його ролі в забезпеченні доступності туристичних послуг для різних груп населення, а також розвитку практичних навичок створення та реалізації інноваційних туристичних продуктів. Особлива увага приділяється вивченню інклюзивного туризму як напрямку, що забезпечує безбар'єрність, соціального туризму для підвищення доступності подорожей, а також волонтерського туризму як засобу сприяння соціальній інтеграції, культурному обміну та вирішенню глобальних викликів.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	Зміст
ДРН1	організовувати діяльність у сфері спеціалізованого туризму, створювати туристичні продукти для соціального, інклюзивного та волонтерського туризму, враховуючи потреби різних соціальних груп;
ДРН2	забезпечувати співпрацю з громадськими організаціями, благодійними фондами, волонтерськими спільнотами та іншими учасниками туристичного ринку з урахуванням принципів інклюзії та соціальної відповідальності;
ДРН3	аналізувати розвиток соціального та інклюзивного туризму в Україні та світі, оцінювати їхній вплив на доступність туристичних послуг для маломобільних груп населення;
ДРН4	досліджувати тенденції та перспективи волонтерського туризму, зокрема його роль у вирішенні соціальних і екологічних проблем, а також у стимулюванні міжкультурного обміну;
ДРН5	використовувати нормативно-правову базу для розробки та реалізації програм соціального, інклюзивного та волонтерського туризму;
ДРН6	оцінювати ефективність проєктів у сфері спеціалізованого туризму та їхній вплив на розвиток туристичної індустрії та місцевих громад.

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Базові дисципліни: «Основи туризмознавства», «Географія туризму», «Рекреаційні комплекси світу».

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години					
	денна			заочна		
	обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	48	18	30	48	6	42
практичні	72	28	44	72	4	68
РАЗОМ	120	46	74	120	10	110

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	48
ДРН1 ДРН3	Тема 1. Вступ до спеціалізованого туризму 1.1. Поняття та класифікація спеціалізованого туризму 1.2. Значення соціального, інклюзивного та волонтерського туризму 1.3. Взаємозв'язок спеціалізованого туризму з іншими формами туризму	4
ДРН1 ДРН3 ДРН6	Тема 2. Соціальний туризм: концепція та розвиток 2.1. Соціальний туризм як інструмент забезпечення доступності подорожей 2.2. Основні цільові групи соціального туризму 2.3. Досвід реалізації соціального туризму в Україні та світі	5
ДРН1 ДРН3 ДРН6	Тема 3. Інклюзивний туризм: основи організації та розвитку 3.1. Сутність і принципи інклюзивного туризму 3.2. Розвиток інклюзивної туристичної інфраструктури 3.3. Світові практики інклюзивного туризму	5
ДРН4	Тема 4. Сутність волонтерства, історія його виникнення 4.1. Визначення феномену волонтерства 4.2. Етапи становлення волонтерської діяльності 4.3. Функції суб'єктів волонтерської діяльності	5
ДРН1 ДРН2 ДРН4 ДРН6	Тема 5. Волонтерський туризм: концепція та місце в туристичній індустрії 5.1. Поняття волонтерського туризму та його особливості 5.2. Взаємозв'язок волонтерського туризму з іншими категоріями туризму 5.3. Волонтерський туризм як інструмент вирішення соціальних і культурних проблем	5
ДРН4 ДРН6	Тема 6. Сучасні тренди спеціалізованого туризму 6.1. Гуманітарний туризм як складова соціального та волонтерського туризму 6.2. Екологічні напрями в спеціалізованому туризмі 6.3. Культурно-історичні ініціативи в спеціалізованому туризмі	5
ДРН1 ДРН5	Тема 7. Нормативно-правове забезпечення спеціалізованого туризму в Україні 7.1. Правове регулювання соціального туризму 7.2. Особливості законодавчого забезпечення інклюзивного туризму 7.3. Нормативно-правова база волонтерського туризму	5
ДРН1 ДРН3 ДРН6	Тема 8. Особливості організації інклюзивного туризму в Україні 8.1. Бар'єри на шляху розвитку інклюзивного туризму 8.2. Створення доступних туристичних продуктів 8.3. Потенціал і перспективи розвитку інклюзивного туризму	5
ДРН3 ДРН4 ДРН6	Тема 9. Проблеми та перспективи розвитку спеціалізованого туризму 9.1. Основні виклики у сфері соціального туризму 9.2. Перспективи розвитку інклюзивного туризму в Україні	5

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	9.3. Волонтерський туризм у післявоєнний період: виклики та можливості	
ДРН2 ДРН3 ДРН4	Тема 10. Міжнародний досвід розвитку спеціалізованого туризму 10.1. Міжнародні ініціативи у сфері соціального туризму 10.2. Світова географія інклюзивних туристичних програм 10.3. Волонтерські проекти та організації на міжнародній арені	4
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	72
ДРН1 ДРН2 ДРН3 ДРН4 ДРН5 ДРН6	Тема 1. Вступ до спеціалізованого туризму	7
	Тема 2. Соціальний туризм: концепція та розвиток	7
	Тема 3. Інклюзивний туризм: основи організації та розвитку	7
	Тема 4. Сутність волонтерства, історія його виникнення	7
	Тема 5. Волонтерський туризм: концепція та місце в туристичній індустрії	8
	Тема 6. Сучасні тренди спеціалізованого туризму	7
	Тема 7. Нормативно-правове забезпечення спеціалізованого туризму в Україні	8
	Тема 8. Особливості організації інклюзивного туризму в Україні	7
	Тема 9. Проблеми та перспективи розвитку спеціалізованого туризму	7
	Тема 10. Міжнародний досвід розвитку спеціалізованого туризму	7
РАЗОМ		120

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <http://surl.li/bgruz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувачів за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності та автономії здобувачів за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувачі на контрольних заходах мають виконувати завдання, орієнтовані на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання	виконання завдань під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення сумарного результату поточних контролів
практичні	контрольні завдання	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольних завдань.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.3. Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де, a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
- концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень; -критичне осмислення основних теорій, принципів методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
<i>Уміння</i>		

Опис кваліфікаційного рівня НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
-розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Рівень умінь незадовільний	<60	
Комунікація		
-донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі.	80-84

Опис кваліфікаційного рівня НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
<ul style="list-style-type: none"> - управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах; - відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб; - здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) управління комплексними проектами, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загально-навчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84

Опис кваліфікаційного рівня НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office365.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Закон України «Про волонтерську діяльність» із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 5 липня 2012 року N 5073-VI. URL: <https://www.ifrc.org/docs/IDRL/Volunteers/Law%20of%20Ukraine%20on%20Volunteering%20Activity.pdf>
2. Барна М. Ю., Тучковська І. І. Безбар'єрне середовище для осіб з інвалідністю в туризмі. Вісник ЛТЕУ. Економічні науки. 2020. № 61. С. 5-11. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/716/681>.
3. Безугла, Л., Куваєва, Т., Герасименко, Т. (2022). Проблеми та перспективи розвитку інклюзивного туризму в Україні та Європі. Економіка та суспільство, (43). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-3>
4. Безугла, Л.С., Белобородова, М.В., Герасименко, Т.В. (2022) Формування інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні. Інновації та технології в сфері послуг і харчування. 2(6), С. 20-25. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.2\(6\).2022.4](https://doi.org/10.32782/2708-4949.2(6).2022.4)
5. Буздуган Я., Никонович О. Еволюція світового волонтерського руху. Віче. 2013. № 12 (черв.). С. 7-10.
6. Великий і дієвий ресурс: Молодіжний волонтерський рух в Україні. Соціальний захист. 2009. № 7. С. 48-49.
7. Влащенко Н. М. Проблеми та перспективи розвитку інфраструктури для потреб інклюзивного туризму. Бізнес Інформ. 2018. № 9. С. 122–126.
8. Волонтерські табори 2020 за кордоном. URL: <http://www.alternative-v.com.ua/volonterski-tabory/>
9. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: аналіт. доп. К.: НІСД, 2015. 36 с.

10. Громадська волонтерська організація Спілка-форум. URL: <http://www.union-forum.org>
11. Данчевська І., Калайтан Т. Інклюзивний туризм: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні. *Development Service Industry Management*. 2024 (2), 96–104. URL: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(14\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(14)).
12. Методичні рекомендації з питань формування безбар'єрності в туризмі. ДАРТ. URL: https://drive.google.com/file/d/1sGn4DpjrSjohyq1n8v_AyxSQdlCtzm7k/view?usp=sharing.
13. Міністерство інформаційної політики України. URL: <https://mip.gov.ua/content/volonterski-organizacii.html>
14. Міністерство соціальної політики в Україні. URL: www.msp.gov.ua
15. Сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/volunteering>
16. Острянин С. О., Безугла Л. С., Белобородова М. В., Кулівар В. В. Економічні стратегії розвитку інклюзивного туризму для реабілітації та реінтеграції ветеранів: сучасні виклики та перспективи. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. №2. С. 184-196. <https://doi.org/10.33271/ebdut/86.184>
17. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#n10>.
18. Практичний посібник з питань рівності людей з інвалідністю в ЗМІ: Репрезентація. Доступність. Керування. Репозитарій ЮНЕСКО. URL: <https://doi.org/10.58338/EVPN2632>
19. Публікація «Загально-національне дослідження «Волонтерство в Україні»». К., 2015. 32 с.
20. Слатвінська Л. А. Перспективи розвитку інклюзивного туризму в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 5. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1684>. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.5.59.
21. Труніна І. М., Сосновська Ю. Р. Стан міжнародного туризму для осіб з інвалідністю в Україні. *Modern Economics*. 2019. № 15(2019). С. 191-195. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-27).
22. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: dif.org.ua/article/blagodiynist-i-volonterstvo-2016-rezultati-sotsiologichnogo-doslidzhennya
23. Шевченко Т. Волонтерський рух в Україні та світі. *Шкільний світ*. 2009. № 47. С. 6-9.
24. Юхновська Ю., Риженко О., Омельчак Г. Напрями формування безбар'єрного середовища в туризмі для людей з інвалідністю: теоретичні аспекти. *Review of transport economics and management*. 2023. No. 10 (26). P. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2023/300234>
25. Almela M. (2020) Volunteer tourism: Characterization and debates of a global phenomenon. URL: <https://cutt.ly/>

26. Bezuhla, L., Herasymenko, T., & Bieloborodova, M. (2022). Volunteering and Volunteer Tourism: Challenges and Realities. *Green, Blue and Digital Economy Journal*, 3(2), 1-8. <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2022-2-1>
27. Brown, Sally A. 2005. "Voluntourism-Traveling with a Purpose: Understanding the Motives and Benefits." *Theses and Dissertations Available from Pro Quest*, January, 1–125.
28. Bieloborodova M. Prospects of health and medical tourism clusterization in Ukraine. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*. 2024. № 19. P. 58-68. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2024-19-06>.
29. Biddulph, R. and Scheyvens, R. (2018). Inclusive tourism development. *Tourism Geographies*. Vol. 20. No. 4, pp. 589-609.
30. Cloquet, I., Palomino, M., Shaw, G., Stephen, G., Taylor, T. (2018). Disability, social inclusion and the marketing of tourist attractions. *Journal of Sustainable Tourism*, 26(2), 221–237. URL: <https://doi.org/10.1080/09669582.2017.1339710>
31. Changes in the value and division of unpaid volunteering in the UK: 2000 to 2015. URL: <https://www.ons.gov.uk>
32. Darcy, S., McKercher, B., Schweinsberg, S. (2020). From tourism and disability to accessible tourism: a perspective article. Emerald Publishing Limited. *Tourism Review*. Vol. 75 № 1. pp. 140-144. URL: https://www.researchgate.net/publication/339159152_From_tourism_and_disability_to_accessible_tourism_a_perspective_article
33. Elliott, Dorinda. 2017. "Giving Back: A Special Report on Volunteer Vacations." *CNT*. Accessed May 17. URL: <http://www.cntraveler.com/stories/2013-01-15/volunteervacations-rewards-risks>.
34. Mehra T., Thorley A. (2022) Foreign Fighters, Foreign Volunteers and Mercenaries in the Ukrainian Armed Conflict. URL: <https://cutt.ly/2NjMvJs>
35. Porto, N., Rucci, A.C., Darcy, S., Garbero, N. and Almond, B. (2019). Critical elements in accessible tourism for destination competitiveness and comparison: principal component analysis from Oceania and South America. *Tourism Management*, Vol. 75 №3. 2019. pp. 169-185, doi: 10.1016/j.tourman.2019.04.012.
36. Rubio-Escuderos L., García-Andreu H., Ullán de la Rosa J. (2024). What Is Leading Destinations Towards Inclusivity? Analysis of Accessible Tourism Drivers from a Stakeholders' Perspective. *Tourism Planning & Development*. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21568316.2024.2356816/>
37. Trunina I., Khovrak I., Bilyk M. (2019) Increasing social responsibility in tourism based on volunteer tourism. *SHS Web of Conferences* 67, 06054. URL: <https://cutt.ly/kNldy3N>
38. United Nations Disability Inclusion Strategy. URL: <https://www.un.org/en/content/disabilitystrategy/>
39. Zivo A. (2022) Ukraine volunteer tourism comes with problems. URL: <https://cutt.ly/bNjM5TF>

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Спеціалізований туризм (соціальний, інклюзивний, волонтерський)»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Розробниця:
Герасименко Тетяна Володимирівна

В редакції авторки

Електронний ресурс

Видано
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 19.